

La inútil espera de la Doct

Les primeres paraules de don José María Aznar varen ser per a prometre que, si "València, estas tierras, su comunidad y esta ciudad" lluitaven per Espanya i el seu partit arribava al poder, Espanya i ell es recordarien de València. A continuació va dir que volia fer a totes les dones –"però a cadascuna no hi ha temps"– una invitació perquè lluitaren "junts" (ell i totes elles) pel futur d'Espanya i de València, i que els demanava ajuda no sols per lluitar per aquest futur sinó per guanyar aquest futur. El tema del futur va ser bàsic al llarg del discurs i fins i tot va arribar a definir-lo: el futur és allò que en aquest moment tenim davant.

Va demanar tranquil·litat seguretat i confiança, defugint les qualificacions... i parlar de "nosaltres" i "ells". Tots serem necessaris i per això cal evitar partidisme i sectarisme. Tot seguit va dir que si "ells" volien parlar del passat, "nosaltres" parlaríem de futur, i si "ells" volien rancor, "nosaltres" volíem esperança.

Les oradores, Rita Barberà (autora de la curiosa expressió "florero sindicalizado" per referir-se probablement a les dones socialistes), Celia Villalobos (que havia criticat, no sense raó, la proposta socialista d'una setmana de vacances per a les mestresses) i sobretot M. Jesús Sanz havien presentat José María Aznar com un magnífic campió de les dones, que ell havia promocionat en el seu partit com cap altre polític. Tractant-se d'un lluitador igualitari de tanta importància no va mostrar especial interès ni erudició sobre la problemàtica femenina. Tan sols un passatge, en què va parlar de la condició de la dona, passatge tan dejú de propostes pràctiques com el conjunt de la intervenció, i alguna forçadíssima al·lusió recordaren que es dirigia a dones.

Per exemple, quan va dir que, ja que les dones eren majoria, que li donaren l'altra majoria, la majoria política.

Com les dirigents femenines del partit, José M. Aznar volgué deixar clar que es podia ser dona de "qualsevol tipus", expressió no del tot afortunada, amb què volia dir allò que Rita Barberà ja havia dit més clarament: que defensava l'opció de la dona a quedar-se a casa, a fer de mestressa o a eixir a treballar. En la pràctica, la defensa d'aquest dret es quedà simplement en paraules afalagadores per a les mestresses. Quin tipus d'economia seria aquella que garantiria a les dones tant l'opció de treballar (oferint un treball que podria ser acceptat o no) com la de no treballar fora de ca-

El sociòleg Josep Vicent Marquès analitza per a EL TEMPS les omissions envers la dona en el discurs de José María Aznar a València. Un retrat de l'estratègia per conquerir el vot femení.

sa (pagant salaris dobles als homes), i com es compatibilitza amb la igualtat de salari que es reclama, és una cosa que ni Aznar ni les seues companyes no deixaren clar. Conservadors moderns, els dirigents del PP saben que les dones volen treballar i que la desigualtat salarial ja no és acceptada, però saben també que una bona part de la seua clientela ideològica idealitza la mestressa.

El propòsit afalagador va ser tan clar que Aznar, per dir que les dones eren importants, va aclarir que no volia afalagar-les.

Les cinc o sis mil dones convocades varen ser informades pel líder en persona que ell havia crescut en una família igualitària, on ell i les seues germanes havien tingut les mateixes oportunitats. I no havia vist cap diferència a casa. No hem de dubtar de la seua paraula, però caldria convenir que el seu cas era miraculós o extraordinari i que mereixia d'haver estat contat amb més detall. En el procés de personalització i culte al líder a què es varen consagrar les dones del PP, hauria anat a meravella que José María haguera contat algunes entranyables anècdotes de la seua llar paterno-materna, illa de modernitat en l'Espanya franquista, en la Castella patriarcal. Hauria estat bonic sentir el relat de com escoltava de petit, o com les germanes podien tornar de nit a casa a la mateixa hora que ell, o com potser el pare planxava la faldilla de les filles quan tenien un examen o un compromís. Realment, aquestes coses han estat tan infreqüents que no comprenem com el líder conservador va passar-hi tan ràpidament per sobre. Fins i tot, ja que es reunia amb tantes dones, podia haver fet una mica de debat sobre com repartir les feines a casa i si son pare feia la compra abans d'anar a treballar o després. Res d'això.

Aznar va fer sols una minsa referència abstracta a una hipotètica igualtat casolana, que desitjava a totes les dones. Com si la desigualtat fóra el cas menys freqüent, pura anècdota.

El problema de desitjar igualtat és que implica reconèixer una desigualtat, un desordre social estructurat (el patriarcal) que no es vol reconèixer. Per resoldre aquest problema Aznar va recórrer a la més absoluta obscuritat sintàctica i semiòtica. Aquesta fou la frase bàsica del seu míting sobre el problema de la relació entre els sexes, i cal reproduir-la: "De todos los cambios importantes, fundamentales, de las sociedades modernas y la sociedad española también los ha tenido en los últimos

ina Aznar sobre les dones

decenios, el más importante sin duda ha sido el de la revisión del papel de la mujer en las sociedades modernas, que, como todos los papeles que tradicionalmente estaban muy marcados, tienen esas revisiones aspectos positivos y aspectos negativos, pero que nuestra obligación es seguir contribuyendo a que sean aspectos positivos y a que las tareas participativas de la mujer en las sociedades modernas sean fundamentales. Hoy no se concibe la seguridad, la estabilidad o el progreso de un país sin hablar de lo que significa la mujer en las sociedades modernas, cualquier tipo de mujer y haciendo el trabajo que tiene

José María Aznar volgué deixar clar que es podia ser dona "de qualsevol tipus". Volia dir allò que Rita Barberà ja havia dit més clarament: que defensava l'opció de la dona a quedar-se a casa, a fer de mestressa o a eixir a treballar.

que desenvolupar..." Observen, lectors i lectores, la penosa repetició de l'adjectiu modern, com si volguera dir als seus i seues votants més tradicionals que no és que ell pense que els canvis en la situació de la dona siguem bons, i menys que formen part d'una lluita per la justícia, sinó que són moderns, impersonals, inevitables. En segon lloc, la revisió dels papers tradicionals ha tingut aspectes positius i aspectes negatius, segons Aznar, però no ens diu quins, deixant que l'audiència pugui pensar que ell també considera negatiu el control de natalitat, la minifaldilla o la doble jornada. En tercer lloc, no sembla casual que, quan enumera les coses per les quals "avui" és necessària la dona, diga les estàtiques i tradicionals "seguretat, estabilitat", abans que la dinàmica-progrés.

Una frustració per a les dones que hagueren volgut sentir paraules sàvies i originals del campió de la igualtat. És clar, que aquesta reputació atorgada per les dirigents del seu partit és deguda simplement al contenciós que elles tenen en el tema de la quota. La quota, mesura imprescindible per a evitar una entrada lenta i aïllada de dones en els grups i espais de poder, té mala premsa entre les dones del PP, que ho veuen com una concessió impersonal. Aleshores prefereixen agrair el càrrec personalment al líder que no a una mesura política general o a elles mateixes.

Les dones interessades a conèixer —com s'havia anunciat en la premsa— les posicions del PP en matèria de dones marginades i altres problemes femenins no varen tenir ocasió de fer-ho. Probablement els elogis al líder, i els d'aquest a les dones presents i als futurs votants, no deixaren temps per a parlar de la qüestió. Sí per a contar un acudit: "Felipe González seria un cotxe vell perquè camina poc, gasta molt, contamina, no li funciona la caixa de canvis, i guanyes diners si te'ls lledes de damunt". En el moment de dir "no li funciona..." José M. Aznar fa una pausa ambigua, enginyosa, cosa d'alegrar el cor a les dones "de qualsevol tipus".

Els discursos no es varen caracteritzar per la seua riquesa de contingut teòric ni programàtic. No vàrem assistir a la naixença del postfeminisme conservador ni de la neomodèstia cristiana. Una assistent em deia: "No, de programa no diu res; però cal que hi haja canvi, encara que jo preferiria una cosa més de centre". Una altra senyora repetia una vegada i una altra: "És que els valencians estem molt calents, molt calents".

Josep Vicent Marquès